

18-02-24

Regiodeal: leg 32,5 miljoen euro in, krijg 32,5 miljoen cadeau.

Noord-Holland Noord kan uit schaduw Amsterdam stappen, áls iedereen het eens wordt. De geldinjectie uit de regiodeal met Noord-Holland Noord moet de uitstroom van jongeren stoppen en de regio aantrekkelijk houden voor wonen, leren en werk.

Virginia Groenendijk

Miljoenen euro's komen uit Den Haag naar Noord-Holland Noord om jongeren naar de regio te trekken en het onderwijs en bedrijfsleven te stimuleren. Maar dan moeten alle betrokken partijen uit zeventien gemeenten het wel eens worden over de verdeling én cofinanciering van de zogenoemde regiodeal. Want 32,5 miljoen krijgen, betekent ook 32,5 miljoen zelf inleggen.

Op de eerste verdieping van het hippe innovatiecentrum Metip - neonroze muur, hangende planten - tuurt een plukje studenten geconcentreerd naar het beeldscherm voor zich. VR-bril op, controllers in de hand. Al deze bureaunkenis kan straks zomaar eens neerstrijken in een gemiddeld Nederlands huishouden; met deze game kunnen monteurs virtueel oefenen met wasmachine-installaties - zogeheten serious games.

Den Helder is wat meer ghetto dan Utrecht, constateert Ace van Dort (19 jaar, groen haar). De student Game Artist kreeg zo'n twee weken terug een kamer via haar stageplek. Wat ze ziet: „Mooie gebouwen, afgebladderde verf.” De 'vibe' is anders, vult studiegenoot Vera de Block (21) aan, die binnenkort haar huisgenoot wordt.

Doel van Metip, een innovatieplek voor de marine en zes start-ups, is onder meer het aantrekken van jong talent naar de rap vergrijzende Noordkop. En dat lijkt, in ieder geval op kleine schaal, gelukt. Zo hebben vijf voormalig marinestagiairs er een huis gekocht of gehuurd en nog een aantal stagiairs verblijft door de week in de legering van de Koninklijke Marine, zegt Michel Caspers, hoofd productie van het Simulatie Centrum Maritiem (SimCenMar).

Zak geld

Metip zag het levenslicht door een zak geld uit Den Haag als onderdeel van een zogenoemde regiodeal, die de Noordkop in 2020 binnenhengelde. Naast de vijf miljoen euro van het Rijk legde de provincie Noord-Holland 3,5 miljoen euro bij en vulde de gemeente Den Helder de resterende 1,5 miljoen euro aan. Want 50-50 cofinanciering met de ontvangende regio is een harde voorwaarde voor de deal. De eindevaluatie van alle onderdelen van de regiodeal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland volgt na afronding van het project, eind dit jaar.

En nu blijkt Noord-Holland Noord maar liefst 32,5 miljoen euro te krijgen voor de vijfde ronde regiodeals, besloot de ministerraad vorige week vrijdag. Geld dat onder andere bedoeld is om de uitstroom van jongeren te stoppen en de regio's Alkmaar, West-Friesland en de Noordkop aantrekkelijk te houden voor wonen, leren en werk.

Lees ook: [Champagne gaat open: 32,5 miljoen euro naar Noord-Holland Noord voor regiodeal: 'Dit is geweldig'](#)

De grote vraag is hoe die miljoenen verdeeld gaan worden onder zeventien gemeenten. En welke van de lokale en provinciale overheden, bedrijven en onderwijsinstellingen de cofinanciering ophoesten.

In Alkmaar moesten woensdag stoeltjes worden bijgezet in de raadszaal toen met een 'roadshow' de regiodeal werd gepresenteerd. Het Stedelijk Museum kan best vijf miljoen euro gebruiken, opperde een vertegenwoordiger, half grappend, half serieus. 'Maar dan moet je zelf ook vijf miljoen investeren hè', klonk het. „Oja.”

Die 32,5 miljoen (met cofinanciering 65 miljoen) euro is al mooi, maar dat al deze mensen uit het bedrijfsleven, de overheden en onderwijsinstellingen elkaar nu weten te vinden gaat nog zoveel meer opleveren, jubelde kwartiermaker Janbart van Ginkel

Shocktherapie

Eindelijk. „Want eind 2022 liep Noord-Holland Noord nog 200 miljoen euro mis bij de verdeling van geld uit het landelijke mobiliteitsplan. Door gebrek aan eendracht”, zegt Friso de Zeeuw, voorzitter van het Economisch Forum Holland boven Amsterdam en emeritus hoogleraar gebiedsontwikkeling aan de TU Delft, aan de telefoon. Dat geld had goed gebruikt kunnen worden bij de ontsluiting van woonwijken. Er ligt vanuit de [woondeal](#) immers een opdracht om voor 2031 40.000 huizen te bouwen.

De presentatie van de regiodeal in de Alkmaarse raadzaal. © Foto aangeleverd

„Het mislopen van die miljoenen (NHN kreeg 'slechts' 53 miljoen euro uit de pot van 7,5 miljard, red.) was een nodige schop onder de kont”, zegt De Zeeuw. „Mensen zeiden: 'Moest je je daar nu zo hard over uitlaten'. Ja, dat was nodig.” Dat het met deze regiodeal wél is gelukt, ziet hij als een leereffect. „Zoals met shocktherapie.”

Wat hem ook helemaal niet zint, is het vertrek van groentesnijder Hessing uit Zwaagdijk, die eerder al besloot een gigantische nieuwe fabriek in Venlo te bouwen en vorige maand aankondigde de gehele productie te verhuizen, waar 280 banen mee gemoeid zijn. „Dat soort dingen mag niet meer gebeuren.”

Schaduw van Amsterdam

„Amsterdam werkt als een magneet op laptoptypes”, zegt De Zeeuw. „Noord-Holland Noord moet zich daarom juist richten op de eigen sterke kanten zoals agricultuur, de maakindustrie en energie-omzetting vanaf zee.”

Dat was ook de conclusie van Otto Raspe, hoofd regio-onderzoek bij de Rabobank en als praktijkprofessor brede welvaart en regionale economie verbonden aan de Tilburg University. Hij stuurde het onderzoek aan dat de bank begin vorig jaar in opdracht van de drie regio's uitvoerde naar de economische positie van Noord-Holland Noord.

„Noord-Holland Noord ligt in de schaduw van de booming metropool Amsterdam. Om daar uit te komen, moet je voor je eigen sectoren kiezen: veredeling van bloemen en zaden, energie en gezondheid - denk aan Petten, waterstofproductie, de bouw- en onderhoudseconomie en digitalisering.”

Versnipperd

Dat is een unieke propositie, maar dan moet je wel voor die activiteiten kiezen, stelt Raspe. „En dat gaat niet als het landschap versnipperd is.” Hij zag dat de drie regio’s vorig jaar nog behoorlijk op hun eigen eiland zaten. „Zowel bestuurlijk als de ondernemers. Met uitzondering van de ondernemers in West-Friesland, die weten elkaar wel te vinden.”

Alkmaar is aan zet om als enige gemeente met een hogeschool te zorgen dat het opleidingsaanbod aansluit bij de sectoren, zegt Raspe. „Het aanbod voor opleidingen rondom digitalisering is al best goed, maar kan voor de energie en de blauwe economie beter.” Naast het hbo (Hogeschool Inholland), is ook het mbo aangesloten bij de regiodeal (ROC Horizon College en Vonk).

Hij kijkt daarnaast naar Alkmaar voor de boegbeeldfunctie van burgemeester Anja Schouten. „Die rol heeft ze al op zich genomen, maar dat mag nog wat meer in de doorontwikkeling straks.”

In het regiodealvoorstel lijkt geluisterd te zijn naar onder meer deze onderzoeksuitkomsten. In drie programmalijnen moet de 32,5 miljoen euro straks z'n weg vinden. Wat de indieners betreft, wordt Noord-Holland Noord een 'innovatiemotor', een 'springplank voor economische ontwikkeling' voor de topsectoren van Noord-Holland Noord en een 'leefbare en aantrekkelijke regio'.

Morrende raadsleden

Het Helderse raadslid en de oud-wethouder Kees Visser, destijds de bestuurlijk trekker van de regiodeal in 2020, „wil niet de zuurpruim zijn, want het is fantastisch dat er zoveel geld is binnengehaald, maar het wordt wel belangrijk om aan al die gemeenten goed uit te leggen: what's in it for me.”

Destijds werd al eens gemord onder de Helderse raadsleden dat het democratisch proces ondermijnd werd omdat alles al besloten leek. Het wringt bij het budgetrecht, de bevoegdheid van de raad om financiële middelen beschikbaar te stellen, zegt Visser. „En toen was het nog best makkelijk uit te leggen: we krijgen 8,5 miljoen euro van het Rijk en de provincie, we zijn gek als we dan niet zelf die anderhalf miljoen bijleggen. Dat is nu met zeventien gemeenten wel even anders.”

Hij heeft nog een tip: „Leg ook zo snel mogelijk uit waar het geld uit de regiodeal voor bedoeld is. Ondernemers die minder in het bestuurlijke wereldje zitten kunnen bijvoorbeeld denken: bouw er een brug van. Maar daar is het geld niet voor bestemd.”

In juli moet er een convenant liggen dat de verschillende gemeenteraden, de betrokken onderwijsinstellingen en ondernemersgroeperingen willen tekenen. Als die hobbel genomen is, kunnen de uitgewerkte plannen naar het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en zullen, die mits goedgekeurd, van eind 2024 tot en met 2028 worden uitgevoerd.

Newbie Nieuwedieper Ace weet nog niet of ze later in Den Helder zal blijven hangen. Voor nu ziet ze in ieder geval genoeg mogelijkheden: met vrienden en familie in Utrecht is ze 'online connected', daarnaast vindt ze het best romantisch zo aan de zee. „En de mensen hier zijn lief.”

Regionale verschillen

Noord-Holland Noord kampt met een relatief laag bruto binnenlands product (bbp) per inwoner ten opzichte van andere regio's. Volgens de laatste [Regionale Monitor Brede Welvaart \(2023\)](#) van het CBS betrof het bbp over 2022 in de Noordkop en West-Friesland 29.700 euro per inwoner en in de regio Alkmaar 33.100 euro. Ter vergelijking: het gemiddelde bbp in Nederland was in dat jaar 45.600 euro per inwoner.

[Ook is de grijze druk](#) - de verhouding tussen het aantal personen van 65 jaar of ouder en het aantal personen in de zogenaamde 'productieve' leeftijdsgroep van 20 tot 65 jaar - in Noord-Holland Noord hoger dan gemiddeld: 40,4 procent in West-Friesland en de Noordkop, 39,7 procent in Alkmaar en omgeving, tegenover 34,4 procent landelijk.

De 32,5 miljoen euro die Noord-Holland Noord binnen heeft gesleept is het hoogste bedrag van alle 22 regio's die een bijdrage krijgen uit de regionale subsidiepot, die bedoeld is om verschillen tussen regio's op het gebied van wonen, leven en werk te verkleinen.

[Dit is de vijfde ronde regiodeals](#), waarvoor 384,6 miljoen euro beschikbaar is. In vier eerdere ronden zijn in totaal al 44 regiodeals van start gegaan. In de vijfde ronde zijn 29 voorstellen ingediend, waarvan 22 voorstellen verder uitgewerkt zullen worden. Later in 2024 zal waarschijnlijk een zesde ronde volgen. Voor de vierde, vijfde en zesde ronde heeft dit kabinet in totaal 900 miljoen euro beschikbaar gesteld. Den Haag heeft tussen 2018 en 2025 bijna 1,9 miljard euro opzij gezet voor regiodeals.